

Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi
E-ISSN: 2564-629X
Cilt/Volume 10 Sayı/Issue 2; Aralık/December 2025

Geliş/Received: 26.11.2025

Kabul/Reviewed: 27.12.2025

Original Research Article/Original Araştırma Makalesi

Semiyotik Analizle İlgili Lisansüstü Tezlerdeki Eğilimlerin İncelenmesi

Sultan Şükran Talancı¹

Aliye Uslu Üstten²

Özet

Bu araştırmanın amacı, farklı branşlarda hazırlanan semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin eğilimlerinin incelenmesidir. Türkiye’de semiyotik yöntemin lisansüstü tezlerdeki kullanımına ilişkin kapsamlı bir değerlendirme bulunmaması, bu çalışmayı gerekli kılmıştır. Bu doğrultuda, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi üzerinden “Semiyotik Çözümleme, Semiyotik Analiz, Semiyotik İnceleme, Göstergebilimsel Çözümleme, Göstergebilimsel Analiz, Göstergebilimsel İnceleme, Göstergebilimsel Metin Çözümleme” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmış ve dâhil etme-çıkarma kriterleri göz önünde bulundurularak ulaşılan 144 tez incelenmiştir. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiş ve betimsel içerik analizinden yararlanılarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda tezlerin; hazırlandıkları üniversiteler, enstitüler ve bilim dalları, türleri, yayım yılları, araştırma desenleri, veri analiz yöntemleri, anahtar sözcük tercihleri ve konuları incelenmiştir. İnceleme sonucunda en çok tezin, Akdeniz Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi bünyesinde, Sosyal Bilimler Enstitülerinde ve Radyo Televizyon ve Sinema Bilim Dalında hazırlandığı tespit edilmiştir. Tezlerin en çok 2024 yılında hazırlandığı ve büyük bir kısmının yüksek lisans tezi olduğu belirlenmiştir. Tezlerde en çok nitel araştırma modeli tercih edilmiş ve veri analizi yöntemi olarak semiyotik analizden yararlanılmıştır. Anahtar sözcük tercihleri incelendiğinde en çok “göstergebilim” ve “reklam” ile ilgili sözcüklere yer verildiği görülmüştür. Tezler konuları açısından ele alındığında ise yarıya yakınının “dijital içerik ürünlerinin göstergebilimsel çözümlemesini” konu edindiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Semiyotik analiz, Metin çözümleme, Görsel çözümleme, Lisansüstü tez.

An Analysis Of Trends In Postgraduate Theses On Semiotic Analysis

Abstract

The research aims to examine trends in graduate theses related to semiotic analysis across various branches. The need for a comprehensive evaluation of the use of semiotic methods in graduate theses in Turkey prompted this study. To achieve this, a search was conducted through the National Thesis Centre of the Council of Higher Education using keywords such as "Semiotic Analysis," "Semiotic Review," and "Semiotic Text Analysis." A total of 144 theses were examined based on specific inclusion and exclusion criteria. This study utilised a qualitative research method, where data were collected through document reviews and analysed using descriptive content analysis. The investigation looked into the universities, institutes, and fields of science where the theses were prepared, along with their types, publication years, research designs, data analysis methods, keyword preferences, and topics. The review revealed that the majority of the theses were completed at Akdeniz University and Selçuk University, particularly within the Institutes of Social Sciences and the Department of Radio, Television, and Cinema. Most of these theses were authored in 2024, and they were predominantly master's theses. Qualitative research was the most common

¹ Arş. Gör., Başkent Üniversitesi, sultan.talanci8@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2383-7458

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, aliyeuslu@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2937-6154

methodology employed, with semiotic analysis serving as the primary data analysis method. An examination of the keywords used in the theses showed that the terms most frequently appearing were related to "semiotics" and "advertising." Additionally, nearly half of the theses focused on the "semiotic analysis of digital content products."

Keywords: Semiotic analysis, Text analysis, Visual analysis, Postgraduate theses.

Giriş

Dil eğitimi, temelde bireylerin güçlü bir iletişim becerisine sahip olmasını amaçlamaktadır. Bu açıdan dil eğitimi süreci iletişimi ilgilendiren farklı disiplinlerle yakından ilişkilidir. Sosyoloji, psikoloji, edebiyat, tarih, dilbilim vb. disiplinler bu disiplinlerin başında gelmektedir. Özellikle dil eğitimi ve dilbilim arasında güçlü bir bağ vardır. Çünkü "dilbilimin temel konusu dilin yapısını inceleyen bir bilimsel kuram oluşturmak ve sözceler ile sözcelerin öğeleri arasındaki bağımlılıkları ortaya koymak amacıyla, bütün zenginliği ve karmaşıklığı içinde insan dilini incelemektir" (Kıran, 1984, s. 90). Dolayısıyla dilbilimin verileri dil eğitiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi için gereklidir. Aksan'ın da ifade ettiği gibi iyi bir anadili öğretimi planlanırken dilbilimcilerden yararlanılması gerekmektedir (Aksan, 1982, s.49). Bu noktada dili farklı açılardan ele alıp inceleyen sesbilim, biçimbilim, sözdizim, anlambilim, göstergebilim vb. dilbilim dallarından pek çok farklı konuda yararlanılabilir.

Dilbilim dallarından olan semiyotik (göstergebilim), 1960'lı yıllarda R. Jakobson ve L. Hjelmslev'in çalışmaları sonucunda bilimsel bir yaklaşım olarak toplum bilimlerinde yerini almıştır (Kıran & Eziler Kıran, 2022, s. 437). Göstergebilim terimini oluşturan 'gösterge' ve 'bilim' kavramlarından da anlaşılabilir. "göstergebilim, göstergeleri inceleyen bilim dalıdır" (Yaylagül, 2015, s. 12). İmer, Kocaman ve Özsoy da (2011) benzer şekilde göstergebilimin "göstergelerin ve kullanımlarının incelenmesi ile ilgilenen çalışma alanı" olduğunu ifade etmektedir (s. 143). "Göstergebilim, anlam evrenini çözümlemeyi amaçlar: Anlam oluşumu, anlam yaratmak, anlamlandırmak gibi soyut durumun dizgeleştirilmesi, açığa çıkarılması gibi konular anlamla ilgili ilk akla gelenlerdendir" (Guiraud, 1994). "İletişimi sağlayan her türlü anlamsal sistem, göstergebilimin araştırma konusudur" (Ulağlı, 2018, s. 128). Semiyotiğe dair yapılmış bu tanımlardan hareketle, semiyotik için göstergelerin farklı kullanımlarının oluşturduğu çeşitli anlamları bilimsel bir yöntem kullanarak inceleyen bir bilim alanı olduğu söylenebilir.

Semiyotiği anlayabilmek için öncelikle göstergenin ne olduğunu anlamak gerekmektedir. Gösterge, en temel tanımıyla kendi dışında bir nesneyi, olguyu vb. temsil eden unsurdur. Sayın (2014) da benzer şekilde göstergenin "kendi dışında bir şeyi temsil eden nesne, öge, biçim olduğu"nu belirtmektedir (s. 52). "Bu açıdan, sözcükler, simgeler, işaretler, vb. gösterge olarak kabul edilir. Sözelimi, toplumsal bir dizge (sistem) olan ve temelde insanlar arasında bildirişimi (iletişimi) sağlayan doğal diller, gösterge diye adlandırılan birimlerin (örneğin sözcüklerin) kendi aralarında kurdukları ilişkilerden oluşur" (Rifat, 2009, s. 11). Rifat (1998), doğal diller, davranışlar, çeşitli jestler (el-kol-baş hareketleri), sağır-dilsiz alfabesi, görüntüler, trafik işaretleri, yazınsal yapıtlar vb. bildirişim amacı taşıyan taşımanın her anlamlı bütünün bir dizge olduğunu ve bu dizgelerin birimlerinin de genelde gösterge olarak adlandırıldığını ifade etmektedir (s. 111).

Semiyotik analiz, göstergeleri inceleyerek anlamın nasıl kurulduğunu, iletinin karşı tarafa nasıl aktarıldığını derinlemesine inceleyen bir analizdir. Bu analiz resim, fotoğraf, metin, film, dizi vb. dijital içerikler, sanat eserleri vb. unsurların taşıdıkları anlamı, iletmek istedikleri mesajı açık ve net bir biçimde ortaya çıkarmak için kullanılabilir.

Semiyotik Metin Analizi

Semiyotik analiz; yazılı, sözlü, görsel metinleri oluşturan göstergelerin ayrıntılı şekilde incelendiği ve metnin anlam katmalarının çözümlendiği, yüzey yapıdan derin yapıya doğru aşamalı bir sürecin izlendiği bir metin tahlili yöntemidir. Bu aşamalar aşağıdaki gibidir:

“1.Söylem Çözümlemesi

2.Anlatı Çözümlemesi

3.Temel Yapı (Mantıksal – Anlamsal Yapı) Çözümlemesi” (Sığırcı, 2020, s. 79; Güneş, 2012, s. 39; İşeri, 2002, s. 63).

Rifat (1996), “Göstergebilimcinin Kitabı” adlı eserinde yazınsal bir metni göstergebilimsel çözümleme yöntemiyle çözümlemek için bir göstergebilimcinin izlemesi gereken bu aşamaları şu şekilde açıklamıştır:

“1.Söylem kişilerinin, zamanların ve uzamların bir dil yetisi aracılığıyla nasıl düzenlendiğini, sözelimi sanatsal, yazınsal bir tasarımın söylem aşamasına nasıl geldiğini araştırır.

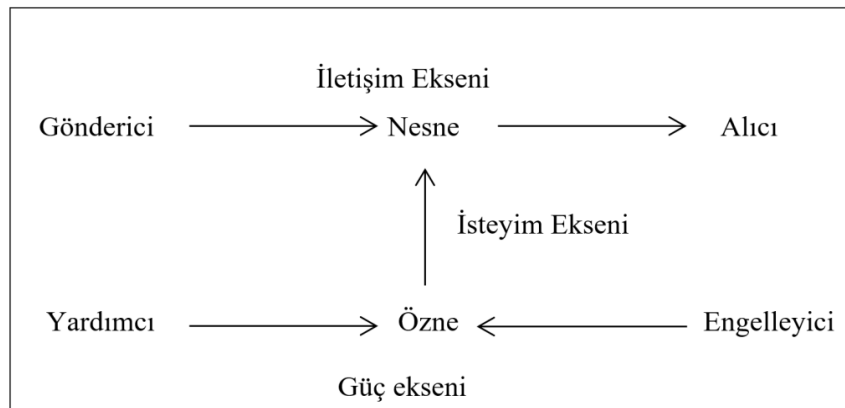
2.Eyleyenlerin olay örgüsü içindeki işlevlerini saptamaya, kişilere bağlı bir eylem, olay ve duyguların nasıl düzenlendiğini, bir anlatı izlencesi içinde nasıl eklemlendiğini kavramaya çalışır.

3.Metnin ilk iki düzeyinde belirlenen anlam evreninin temellendiği, kaynaklandığı en soyut, en mantıksal, en derin düzeydeki gücül yapıların neler olduğunu görmeye ve göstermeye yönelir” (s.27).

İlk aşama olan “söylem çözümlemesi” metnin yüzey yapısı ile ilişkilidir. Bu aşamada yüzey yapıdaki unsurlar incelenmektedir. Bu unsurlar anlatı kişileri, zaman ve uzamdır. İncelemenin daha net ve doğru betimlenebilmesi için ilk olarak metin kesitlere ayrılır. Daha sonra kişiler, zaman ve uzam bu kesitler içerisinde ele alınmaktadır. “Anlatı kişileri temel fiziksel ve psikolojik durumları açısından; anlatının zamansal düzenlenişi, öykü ve anlatı zamanı, zamansal dizilişler açısından; uzam ise anlatının geçtiği yerler ve bu yerlerdeki değişimler açısından betimlenir” (Ercantük, 2015, s.77). Son aşamada incelenen kesitlerden elde edilenler bir araya getirilerek metin bütüncül bir gözle ele alınmaktadır.

Anlatı çözümlemesi aşaması ise “eyleyenlerin” olay örgüsü içerisindeki işlevlerini saptamaya yönelik bir incelemeyi kapsar. “Eyleyen terimi, bir sözcede eylemin belirttiği oluştaki etkin ya da edilgen biçimde katılan varlık ya da nesne olarak tanımlanmaktadır (Kuzu, 2016, s. 39). “Anlatıda bu kişiler dışındaki kişiler için yani işlevsel değerleri olmayan kişiler için “eden” ya da “oyuncu” kavramı kullanılmaktadır” (Uzdu Yıldız, 2011, s. 15).

Algirdas Julien Greimas’ın geliştirdiği ‘Eyleyenler Modeli’ anlatı çözümlemesinde kullanılan en bilindik modellerden biridir. Bu modele göre her metinde anlatıyı oluşturan altı eyleyen vardır. Bunlar: özne, nesne, gönderen, gönderilen, yardımcı ve engelleyicidir. Bu eyleyenler arasındaki ilişki Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. A. J. Greimas’ın Eyleyenler Modeli (Tekinarslan, 2019, s. 20)

Bu modelde “gönderen, anlatıyı harekete geçiren özneyi nesneye yönlendiren unsurdur. Nesne, öznenin ulaşmak istediği, aradığı unsurdur. Özne, anlatıda başrol oynayan kahramandır, amacı nesnesine ulaşmaktır. Alıcı, öznenin çabası ile nesneyi elde eden veya nesneye

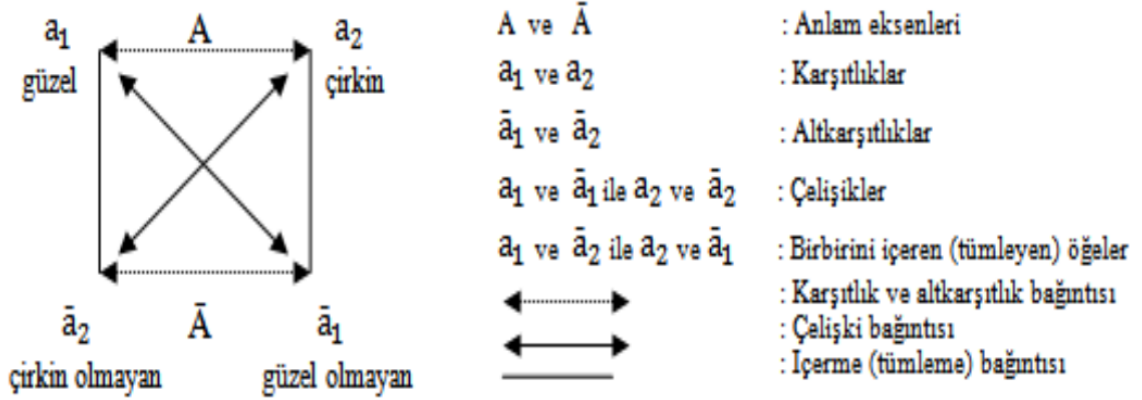
kavuşamayan eyleyendir” (Tekinarslan, 2019, s. 20). Engelleyen “özne'nin arayışını durdurmaya, engellemeye çalışan eyleyen” iken, yardımcı “özne'nin arayışını kolaylaştıran, ona görevini yerine getirmede katkıda bulunan eyleyen”dir (Rifat, 2009, s. 74). Bu modele göre tüm anlatılar bu altı eyleyen çevresinde gerçekleşmektedir.

Greimas'ın Eyleyenler Modeli'nde ele aldığı kavramlardan bir de 'anlatı izlencesi'dir. “Öznenin, gönderici tarafından bir nesneye yönlendirilmesi, yönlendirildiği nesneye ulaşmak için bir edim gerçekleştirmesi, bu edim sonucunda bir dönüşüm gerçekleştirmesi\gerçekleştirememesi, anlatının sonunda ise nesneye ulaşıp ulaşamamasıyla bağlantılı olarak bir yaptırıma maruz kalması anlatı izlencesini oluşturur” (Cin Şeker, 2019, s. 12). Diğer bir ifadeyle metindeki olay örgüsü ve olay örgüsünde yaşanan değişim ve dönüşümler anlatı izlencesini oluşturur. Dolayısıyla anlatı çözümlemesi aşaması, metnin anlatı izlencesinin incelenmesini de içermektedir.

Anlatı çözümlemesi aşamasında metnin yüzey yapısından derin yapısına doğru bir inceleme söz konusudur. Metnin anlamsal yapıları bu aşamada çözümlenmeye başlanır ve semiyotik çözümlemenin son aşaması olan “temel yapı” aşamasının da temelleri atılmaktadır.

Semiyotik metin çözümlemenin son aşaması olan “temel yapı aşaması, mantıksal-anlamsal ilişkiler çerçevesinde göstergebilim çözümlemesinin diğer iki (söylem-anlatı çözümlemesi) düzeyinde saptanan ilişkileri yani anlam üretiminin temel yapılarının kavrandığı aşamayı oluşturmaktadır. Temel söz diziminin gerçekleşmesini sağlayan ilişkiler belirlenir ve aralarındaki dönüşümün nasıl gerçekleştiği araştırılır” (İşeri, 2002, s. 79-80). Metnin derin yapısının incelendiği bu aşamada metindeki karşıtlıklar ortaya çıkartılır. Bu noktada “göstergebilimsel dörtgen” kullanılmaktadır.

“Herhangi bir anlam evreninin temel yapısını oluşturan soyut birimleri ve bu birimler arasındaki ilişkileri belirlemek, sınıflandırmak ve sergilemek için anlamlama göstergebilimi (A. J. Greimas) tarafından geliştirilen mantıksal örnek ve bu örneğin çizimsel gösterimi göstergebilimsel dörtgen diye adlandırılır.” (Rifat, 2009, s. 79). Göstergebilimsel dörtgen, dört öğeden oluşmaktadır. Şekil 2'de göstergebilimsel dörtgenin yapısı sunulmuştur.

Şekil 2. Göstergebilimsel Dörtgenin Yapısı (Rifat, 2009, s. 79-80)

Şekil 2'de de görüldüğü gibi metnin soyut yapısını oluşturan zıtlıklar göstergebilimsel dörtgen aracılığıyla somut hale getirilmiştir. “Bir şeyin zıddını kavramak, o anlamın ne ifade ettiğinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Ayrıca dörtgende hem ilişki türleri ifade edilir hem de mantıksal dönüşümler sorgulanarak gösterilmeye çalışılır” (Tekinarslan, 2019, s. 23). Diğer bir ifadeyle “gerek söylemsel, gerekse de betimsel düzeyde gösterilenler, anlatılanlar dışında; gizil olarak bulunan gösterilmek istenilenler, anlatılmak istenilenler bulunur” (Ercantürk, 2015, s. 93). Metinde verilmek istenen açık mesajın yanı sıra eğer varsa örtük mesajlar da göstergebilimsel dörtgen aracılığıyla görünür hale getirilebilir. Bu noktada metnin bütün unsurlarıyla en doğru ve net şekilde anlamlandırılması için göstergebilimsel dörtgenden yararlanılabileceğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Alan yazını incelendiğinde semiyotik analizle ilgili araştırmaların yazılı metinlerin semiyotik analizi (Uslu, 2024; Bulut ve Pulat, 2021; Tarakçı, 2023; Kunduracı ve Avcı 2020; Gürçay, 2017; Aykanat, 2024; Sayar, 2013; Kılıç Gündüz, 2020; Bahar, 2011), filmlerin semiyotik analizi (Zorlu, Çakı ve Karaca, 2017; İslamoğlu ve Ateşçi, 2023; Talipoğlu, 2023; Durmuş ve Nizam, 2022; Kırık ve Arvas, 2014), dizilerin semiyotik analizi (Alkaya ve Mutlu Öztürk, 2023; Çelik ve Özçınar, 2020; Şeker, Pehlivanlı ve Akyayla, 2024; Basmacı, 2020), ilan, afiş ve posterlerin semiyotik analizi (Oruç ve Türkay, 2018; Kalaman ve Bat, 2014, Değerli, 2021), tanıtım filmi, reklam filmi ve kamu spotlarının semiyotik analizi (Gülada, 2019; Baştürk ve Eken, 2020; Yılmaz, 2020; Arpa, Delibalta ve Yılmaz, 2019; Candan, 2020; Güz ve Atkan, 2021), fotoğrafların semiyotik analizi (Aydemir, 2023; Çakı, 2018), karikatürlerin semiyotik analizi (Civelek ve Türkay, 2019; Okutan, 2013), dil eğitimi bağlamında semiyotik analizin kullanımı (Bahar ve Yüce, 2016, Bahar, 2010; Kuzu, 2016; Cin Şeker, 2019) konularında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu çeşitlilik, semiyotik analiz yönteminin farklı disiplinlerde anlam üretim süreçlerini açıklamak amacıyla sıklıkla kullanıldığını göstermektedir.

Alan yazınındaki bu çalışmaların ortak noktası, semiyotik analizin çoğunlukla araştırmaların veri analiz yöntemi olarak tercih edilmesidir. Ancak semiyotik analiz yöntemini merkeze alan lisansüstü tezlerin genel eğilimlerini, yöntemsel tercihlerini ve tematik dağılımlarını kapsamlı biçimde ortaya koyan araştırmalar oldukça sınırlıdır (Aker, Ateş ve Gençler, 2023; Nalbant ve Ünlüer, 2025). Mevcut çalışmaların ise yalnızca belirli bir branş özelinde yürütüldüğü, bu nedenle genel görünümün ve alana ilişkin bütüncül eğilimlerin ortaya konulamadığı görülmektedir.

Semiyotik analiz yönteminin lisansüstü düzeyde nasıl kullanıldığı, hangi alanlarda daha yoğun tercih edildiği, yöntemsel eğilimlerin zaman içinde nasıl değiştiği ve araştırmaların hangi temalar etrafında şekillendiği sistematik bir şekilde bilinmemektedir. Bu bilgilerin ortaya konması, semiyotik analizin akademik alandaki konumunun belirlenmesi, yöntemsel gelişimin izlenmesi, gelecekte yapılacak çalışmalara yön verilmesi ve alanın ihtiyaçlarının belirlenmesi açısından önemlidir. Bu araştırma, farklı üniversitelerde ve çeşitli disiplinlerde hazırlanmış semiyotik analizle ilgili tüm lisansüstü tezlerin eğilimlerini karşılaştırmalı bir bakış açısıyla ortaya koyması bakımından alan yazınındaki önceki çalışmalardan ayrılmaktadır. Bu amaçla tezlerin hazırlandığı üniversiteler, enstitüler, bilim dalları, tez türleri, yayım yılları, araştırma modelleri, veri analiz yöntemleri, anahtar kelimeleri ve konuları sistematik biçimde analiz edilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
2. Semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı nasıldır?
3. Semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
4. Semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin yayım yıllarına göre dağılımı nasıldır?
5. Semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin araştırma modellerine göre dağılımı nasıldır?
6. Semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin veri analiz yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
7. Semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin anahtar sözcük tercihlerine göre dağılımı nasıldır?
8. Semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada veriler doküman analizi yoluyla elde edilmiştir. “Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 37). Doküman analizi ise “incelenen konuyla ilgili olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analiz edilmesiyle veri sağlanması” olarak tanımlanmaktadır (Karataş, 2015, s. 72). Bu kapsamda semiyotik analizle ilgili hazırlanmış 144 tez betimsel analizle incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında incelenecek tezlere ulaşmak için 20.07.2024 tarihinde YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden “*Semiyotik Çözümleme, Semiyotik Analiz, Semiyotik İnceleme, Göstergebilimsel Çözümleme, Göstergebilimsel Analiz, Göstergebilimsel İnceleme, Göstergebilimsel Metin Çözümleme*” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Bazı araştırmacıların semiyotik yöntemi tezlerinin başlıklarında, anahtar sözcüklerinde ya da özetlerinde açıkça belirtmemiş olabilecekleri göz önünde bulundurularak tarama, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nin “Gelişmiş Tarama” ekranı üzerinden gerçekleştirilmiş ve tüm ilgili anahtar sözcükler ayrı ayrı taramaya dâhil edilmiştir. Tarama sonucunda toplam 184 teze ulaşılmıştır. Bu tezler ayrıntılı biçimde incelenmiş ve çalışma grubuna alınmasında aşağıdaki ölçütler esas alınmıştır:

1. 2014–2025 yılları arasında yayımlanmış olması,
2. Yayın dilinin Türkçe olması,
3. Erişime açık olması.

Araştırma kapsamının son 10 yıl ile sınırlandırılmasının temel nedeni, ilgili alandaki güncel eğilimleri, yöntemleri ve teorik yaklaşımları daha sağlıklı biçimde yansıtabilmektir. Akademik çalışmalar zaman içinde önemli değişimler gösterdiğinden, daha eski tezlerin dâhil edilmesi veri bütünlüğünü zayıflatmakta ve karşılaştırılabilirliği azaltmaktadır. Belirlenen ölçütler doğrultusunda 40 tezin inceleme için uygun olmadığı saptanmış ve çalışma grubundan çıkarılmıştır. Sonuç olarak, araştırmanın çalışma grubunu 144 tez oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 144 tez, araştırmacı tarafından araştırmanın amacına ve alt problemlerine uygun olarak geliştirilen “Veri Analiz Formu” aracılığıyla incelenmiştir. Form Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Veri analiz formu

Tezin Kodu	Tez No	Üniversite Adı	Enstitü Adı	Bilim Dalı Adı	Yılı	Türü	Tezin Deseni	Veri Analiz Tekniği	Anahtar Sözcükleri	Tezin Konusu
T1										
T2										

Tablo 1’de de görüldüğü gibi her teze T1, T2, ... şeklinde kodlar verilmiştir. Araştırmanın amacına ve alt problemlerine uygun olarak her tezin ilgili değişkenlere ilişkin bilgileri *Veri Analiz Formu*’nda gerekli sütuna işlenmiştir. Tezlerde ilgili değişkene yönelik açık bir bilgi verilmediği ya da hiç bilgi bulunmadığı durumlarda “belirtilmemiş/bulunmamaktadır” ibaresi düşünülmüştür.

Elde edilen veriler “betimsel içerik analizi” ile çözümlenmiştir. “Betimsel analiz; nitel çözümlemelerdeki verilerin özgün biçimlerine sadık kalınarak, kişilerin söylediklerinden,

yazdıklarından ve dokümanların içeriklerinden doğrudan alıntılar yaparak, betimsel bir yaklaşımla verilerin sunumudur.” (Karadağ, 2010). Betimsel içerik analizi ile elde edilen veriler “Veri Analiz Formu”na işlenmiştir. Daha sonra her bir değişkene yönelik verilerin frekansları tablolastırılıp sunulmuştur.

Bulgular

Semiyotik analizle ilgili tezlerin hazırlandıkları üniversitelere dair bilgiler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Üniversitelere yönelik bulgular

Üniversitenin Adı	Tez Kodu	f
Akdeniz Üniversitesi	T30, T35, T46, T60, T65, T76, T78, T80, T96, T131	10
Selçuk Üniversitesi	T13, T18, T32, T40, T58, T98, T101, T116, T119	9
Marmara Üniversitesi	T28, T31, T37, T49, T71, T89, T115	7
Atatürk Üniversitesi	T14, T15, T44, T53, T72, T77	6
Dokuz Eylül Üniversitesi	T5, T34, T38, T79, T10, T127	6
Ankara Üniversitesi	T7, T17, T25, T52, T128	5
Fırat Üniversitesi	T4, T121, T12, T24, T138	5
İstanbul Arel Üniversitesi	T29, T48, T63, T67, T90, T99	5
İstanbul Kültür Üniversitesi	T20, T23, T39, T93, T126	5
İstanbul Üniversitesi	T21, T45, T54, T120, T137	5
Ordu Üniversitesi	T1, T95, T103, T105	4
Afyon Kocatepe Üniversitesi	T73, T129, T142	3
Anadolu Üniversitesi	T41, T43, T107	3
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	T62, T82, T85	3
Gazi Üniversitesi	T88, T117, T122	3
Hacettepe Üniversitesi	T36, T87, T140	3
Kocaeli Üniversitesi	T16, T108, T112	3
Başkent Üniversitesi	T9, T42	2
Beykoz Üniversitesi	T19, T69	2
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	T64, T91	2
Haliç Üniversitesi	T57, T75	2
İstanbul Aydın Üniversitesi	T47, T55	2
Karabük Üniversitesi	T27, T74	2
Necmettin Erbakan Üniversitesi	T2, T61	2
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	T66, T92	2
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	T130, T135	2
Üsküdar Üniversitesi	T124, T143	2
Yalova Üniversitesi	T51, T106	2
Yaşar Üniversitesi	T22, T111	2
Altınbaş Üniversitesi	T33	1
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	T59	1
Atılım Üniversitesi	T94, T134	1
Bahçeşehir Üniversitesi	T97	1
Balıkesir Üniversitesi	T132	1
Batman Üniversitesi	T84	1
Bitlis Eren Üniversitesi	T136	1
Doğuş Üniversitesi	T104	1
Erciyes Üniversitesi	T68	1
Ege Üniversitesi	T139	1
Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi	T113	1
Gaziantep Üniversitesi	T109	1
Gümüşhane Üniversitesi	T110	1
Giresun Üniversitesi	T125	1
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	T8	1

İşık Üniversitesi	T118	1
İnönü Üniversitesi	T100	1
İstanbul Bilgi Üniversitesi	T102	1
İstanbul Gedik Üniversitesi	T70	1
İstanbul Ticaret Üniversitesi	T6	1
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	T123	1
Kastamonu Üniversitesi	T3	1
Kırklareli Üniversitesi	T26	1
KTO Karatay Üniversitesi	T83	1
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	T86	1
Milli Savunma Üniversitesi	T56	1
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	T50	1
Munzur Üniversitesi	T81	1
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	T144	1
Pamukkale Üniversitesi	T133	1
Süleyman Demirel Üniversitesi	T141	1
Uşak Üniversitesi	T11	1
Toplam		144

Tablo 2'deki bulgular incelendiğinde en çok sayıda tezin hazırlandığı üniversitelerin Akdeniz Üniversitesi (f:10) ve Selçuk Üniversitesi (f:9) olduğu görülmektedir. Bu üniversiteleri Marmara Üniversitesi (f:7), Atatürk Üniversitesi (f:6), Dokuz Eylül Üniversitesi (f:6), İstanbul Arel Üniversitesi (f:5), Ankara Üniversitesi (f:5), Fırat Üniversitesi (f:5), İstanbul Kültür Üniversitesi (f:5), İstanbul Üniversitesi (f:5) ve Ordu Üniversitesi (f:4) izlemektedir. Bu 11 üniversitede toplam 67 tez hazırlandığı ve bu tezlerin çalışma grubundaki tezlerin yaklaşık yarısını oluşturduğu görülmektedir.

Semiyotik analizle ilgili tezlerin hazırladığı enstitülere dair bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Enstitülere yönelik bulgular

Enstitünün Adı	Tez Kodu	f
Sosyal Bilimler Enstitüsü	T73, T35, T46, T60, T76, T78, T80, T33, T43, T107, T59, T72, T77, T94, T97, T91, T104, T38, T68, T121, T88, T109, T110, T36, T118, T100, T29, T48, T99, T47, T55, T39, T21, T45, T54, T120, T108, T112, T86, T28, T37, T49, T89, T115, T50, T61, T1, T95, T103, T105, T13, T18, T32, T40, T58, T98, T101, T116, T119, T51, T106, T111, T30, T17, T25, T14, T9, T12, T24, T6, T26, T16, T31, T129, T142, T131, T128, T134, T132, T127, T139, T138, T125, T140, T137, T144, T133, T130, T135, T141, T124, T143, T123	93
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	T62, T82, T85, T84, T19, T69, T57, T75, T8, T63, T67, T90, T102, T70, T20, T23, T93, T27, T74, T3, T83, T81, T2, T66, T92, T11, T22, T56, T136, T126	30
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	T41, T7, T52, T44, T53, T42, T64, T5, T34, T79, T10, T113, T4, T122, T87	15
Güzel Sanatlar Enstitüsü	T65, T96, T15, T117, T71, T114	6
Toplam		144

Tablo 3'teki bulgular incelendiğinde semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin yarıdan fazlasının sosyal bilimler enstitülerinde (f:93) hazırlandığı görülmektedir. Bunu lisansüstü eğitim enstitüleri (f:30), eğitim bilimleri enstitüleri (f:15) ve güzel sanatlar enstitüleri (f:6) takip etmektedir.

Semiyotik analizle ilgili tezlerin hazırlandığı bilim dallarına dair bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Bilim dallarına yönelik bulgular

Bilim Dalının Adı	Tez Kodu	f
Radyo Televizyon ve Sinema	T85, T46, T76, T72, T88, T45, T98, T116, T21, T108, T13, T58, T101, T32, T131, T125, T137, T135	18
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	T35, T80, T77, T68, T110, T47, T120, T112, T119, T9, T30, T14, T128, T139	14
Grafik Tasarım	T114, T90, T83, T48, T95, T75, T22, T33, T99, T118, T103, T105	12
İletişim Bilimleri	T4, T92, T104, T100, T12, T24, T121, T138, T140	9
İletişim Sanatları	T39, T20, T93, T51, T106, T126	6
Halkla İlişkiler ve Reklamcılık	T107, T94, T61, T134	4
Resim-İş Öğretmenliği	T41, T79, T10, T122	4
Sanat ve Tasarım	T65, T96, T3, T130	4
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	T62, T132, T129	3
Gazetecilik	T60, T54, T141	3
Medya ve Kültürel Çalışmalar	T63, T29, T124	3
Sosyoloji	T102, T59, T144	3
Türk Dili ve Edebiyatı	T11, T26, T136	3
Yeni Medya	T117, T82, T123	3
Türkçe Eğitimi/Türkçe Öğretmenliği	T53, T42, T5	3
Genel Dilbilim	T38, T127	2
Görsel İletişim ve Tasarımı	T8, T143	2
İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı	T71, T70	2
İletişim Tasarımı ve Göstergebilim	T19, T69	2
İşletme	T27, T81	2
Medya ve İletişim Bilimleri	T67, T66	2
Radyo Televizyon	T28, T40	2
Reklamcılık ve Tanıtım	T49, T18	2
Resim-İş Eğitimi	T64, T34	2
Sinema	T37, T89	2
Sinema Televizyon	T1, T2	2
Dil Bilimleri ve Kültür Araştırmaları	T133	1
İletişim	T111	1
Alman Dili Eğitimi	T44	1
Basın ve Yayın	T43	1
Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları	T86	1
Çağdaş Yayıncılık ve Yayıncılık Yönetimi	T31	1
Disiplinlerarası İletişim Bilimleri	T74	1
Eğitim Ekonomisi ve Planlaması	T52	1
Felsefe ve Din Bilimleri	T78	1
Genel Müzikoloji	T50	1
Görsel İletişim Tasarımı ve Reklamcılık	T16	1
Güzel Sanatlar Eğitimi	T7	1
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	T113	1
Kent ve Çevre Bilimleri	T17	1
Kişilerarası İletişim	T115	1
Medya ve İletişim Çalışmaları	T109	1
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları	T87	1
Psikoloji	T57	1
Reklam ve Stratejik Marka İletişimi	T6	1
Reklamcılık ve Marka İletişimi	T97	1
Resim	T15	1
Sanat Yönetimi	T23	1
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	T91	1
Stratejik İletişim	T56	1
Tiyatro Kuramları, Eleştiri ve Dramaturgi	T25	1

Turizm Rehberliği	T84	1
Uluslararası İlişkiler ve İstihbarat İncelemeleri	T55	1
Uluslararası Ticaret ve Finansman	T142	1
Üretim Yönetimi ve Pazarlama	T73	1
Yeni Türk Edebiyatı	T36	1
Toplam		144

Tablo 4'teki bulgular incelendiği semiyotik analizle ilgili tezlerin pek çok farklı bilim dalında gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu anlamda en çok tez Radyo Televizyon ve Sinema bilim dalında (f:18) gerçekleştirilmiştir. Bu bilim dalını, Halkla İlişkiler ve Tanıtım (f:14) ile Grafik Tasarım (f:12) bilim dalları izlemektedir.

Semiyotik analizle ilgili tezlerin türlerine ve yıllarına yönelik bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Tezlerin türlerine ve yıllarına yönelik bulgular

Tezin Türü								
Yüksek Lisans			Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
Yıllar	Kod	f	Kod	f	Kod	f	f	f
2025	T123	1						1
2024	T57, T58, T2, T1, T59, T56, T133, T132, T129, T141, T127, T143, T134, T128, T138, T126, T124, T131, T125, T137, T135, T130, T144, T136, T142	25	T139, T140	2	-	-		27
2023	T74, T62, T54, T75, T61, T68, T71, T70, T4, T69, T66, T63, T72, T6, T64, T65, T3, T5, T73, T60, T67	21	-	-	-	-		21
2022	T78, T16, T8, T80, T77, T9, T14, T12, T76, T13, T79, T10	12	T7, T17, T18, T11	4	T15	1		17
2021	T83, T22, T24, T20, T19, T81, T85, T21, T23, T84, T82	11	T86	1	-	-		12
2020	T50, T92, T88, T91, T25, T26	6	T87, T89	2	T90	1		9
2019	T31, T103, T105, T95, T33, T99, T107, T94, T35, T30, T104, T100, T93, T51, T106, T27, T29, T28, T98, T108, T101, T32, T97, T96, T102	25	T34	1	-	-		26
2018	T38, T110, T112, T111, T109, T55, T36	7	T37, T53	2	-	-		9
2017	T114, T39, T113, T115, T116	5	-	-	T117	1		
2016	T43, T52, T118, T119, T40, T41, T42	7	-	-	-	-		7
2015	T44, T46, T45	3	T120	1	-	-		4
2014	T48, T47, T121, T49, T122	5	-	-	-	-		5
Toplam		128		13		3		144

Tablo 5'teki bulgular incelendiğinde semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin büyük bir kısmını yüksek lisans tezlerinin (f:128) oluşturduğu görülmektedir. Bununla birlikte 13 doktora tezi ve 3 sanatta yeterlilik tezi de göstergebilimsel analizle ilgili olarak hazırlanmıştır. İncelenen

lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında, 25'i yüksek lisans, 2'si doktora olmak üzere 27 tezle en çok 2024 yılında çalışma gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu yılı 20'nin üzerinde tezle 2019 (f:26) ve 2023 (f:21) yılları takip etmektedir.

Semiyotik analizle ilgili tezlerin araştırma desenlerine yönelik bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Tezlerin araştırma desenine yönelik bulgular

Araştırma Deseni	Tez Kodu	f
Belirtilmemiş / Bulunmamaktadır	T43, T44, T75, T65, T33, T51, T106, T98, T111, T114, T48, T49, T92, T103, T18, T20, T37, T91, T93, T55, T85, T108, T121, T74, T72, T76, T21, T23, T89, T88, T104, T32, T39, T115, T116, T40, T45, T82, T117, T119, T46, T15, T16, T17, T9, T22, T70, T86, T25, T26, T30, T19, T31, T50, T68, T66, T63, T80, T83, T29, T97, T52, T77, T107, T101, T102, T109, T120, T47, T13, T3, T67, T11, T36, T99, T118, T123, T140, T133, T141, T143, T128, T126, T124, T125, T137, T135, T130, T136, T131	90
Nitel	T1, T61, T69, T6, T8, T12, T95, T4, T24, T28, T57, T58, T2, T62, T60, T84, T54, T56, T94, T96, T113, T79, T10, T112, T41, T5, T38, T59, T71, T35, T73, T81, T110, T14, T27, T78, T34, T100, T122, T105, T90, T139, T132, T129, T127, T134, T138, T144, T142	49
Karma	T87, T53, T64	3
Nicel	T42, T7	2
Toplam		144

Tablo 6 incelendiğinde tezlerin yarıdan fazlasında tezin yönteminin belirtilmediği/bulunmadığı (f:90) görülmektedir. Yöntemin belirtildiği tezlerde ise sırasıyla nitel (f:49), karma (f:3) ve nicel (f:2) araştırma desenlerinin benimsendiği görülmektedir.

Semiyotik analizle ilgili tezlerin veri analizi yöntemlerine yönelik bulgular Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Tezlerin veri analizi yöntemlerine yönelik bulgular

Veri Analizi Yöntemi	Tez Kodu	f
Göstergebilimsel Analiz / Göstergebilimsel Çözümleme / Semiyotik Analiz / Semiyotik İnceleme	T2, T4, T6, T8, T9, T10, T11, T12, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T21, T22, T23, T24, T25, T26, T27, T28, T29, T30, T31, T32, T33, T34, T35, T36, T37, T38, T39, T40, T41, T43, T44, T45, T46, T47, T48, T49, T50, T51, T52, T54, T55, T56, T57, T58, T59, T60, T61, T62, T63, T64, T65, T66, T67, T68, T69, T70, T71, T72, T73, T74, T75, T76, T77, T78, T79, T80, T81, T82, T83, T84, T85, T86, T87, T88, T89, T90, T91, T92, T93, T94, T95, T96, T97, T98, T99, T100, T101, T102, T103, T104, T105, T106, T107, T108, T109, T110, T111, T112, T113, T114, T115, T116, T117, T118, T119, T120, T121, T122, T123, T132, T139, T129, T134, T138, T142, T140, T133, T141, T143, T137, T135, T136, T131, T128, T126, T124, T125, T127, T144	136
İçerik Analizi	T1, T5, T14, T40, T127, T144	6
Doküman İncelemesi / Doküman Analizi	T5, T10, T130, T132	4
SPSS Veri Analizi	T7, T43, T53	3
Betimsel Analiz	T1, T12	2
Söylem Analizi	T14, T40	2
Belirtilmemiş / Bulunmamaktadır	T3, T13	2
Tematik Analiz	T59	1
Arketipsel Reklam Analizi	T20	1
Toplam		157

Tablo 7 incelediğinde semiyotik analizle ilgili tezlerin büyük çoğunluğunda analiz yöntemi olarak aynı zamanda tezlerin konusu olan semiyotik analizden (f:136) yararlanıldığı görülmektedir. Bunu içerik analizi (f:6), doküman analizi (f:4), SPSS veri analizi yöntemleri (f:3), betimsel analiz (f:2), söylem analizi (f:2), tematik analiz (f:1) ve arketipsel analiz (f:1) izlemektedir. Tezlerden iki tanesinde ise ver analizi yöntemine dair bilgiye yer verilmediği görülmektedir.

Semiyotik analizle ilgili tezlerin anahtar kelimelerine yönelik bulgular Tablo 8’de sunulmuştur. Sunulan anahtar kelimeler üç ve üçten fazla kez tekrar eden kelimelerle sınırlandırılmıştır.

Tablo 8. Tezlerin anahtar kelimelerine yönelik bulgular

Anahtar Kelime	Tez Kodu	f
Göstergebilim, Anlatısal Göstergebilim, Göstergebilim ve Askeri Kurum, Müzikal Göstergebilim, Göstergebilimsel	T1, T2, T3, T4, T5, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T21, T24, T26, T27, T30, T33, T34, T35, T36, T38, T39, T42, T44, T45, T46, T50, T53, T57, T59, T60, T62, T63, T64, T65, T70, T73, T74, T75, T76, T78, T79, T80, T81, T82, T83, T84, T86, T87, T88, T89, T92, T93, T95, T96, T98, T99, T100, T102, T103, T104, T105, T106, T107, T109, T110, T112, T113, T114, T115, T116, T117, T118, T119, T121, T123, T127, T128, T129, T130, T133, T136, T138, T141, T143, T144	93
Reklam, Dijital Reklam, Nostalji Reklamı, Siyasal Reklam, Televizyon Reklamları, Televizyon Kozmetik Reklamları, Reklam Filmleri, Reklam Fotoğrafçılığı, Sigara Reklamları, Reklamcılık, Gerilla Reklamcılık, Femvertising reklamları	T2, T7, T14, T22, T24, T59, T63, T82, T94, T95, T96, T97, T98, T99, T100, T101, T105, T106, T108, T110, T113, T114, T115, T134, T138, T142	26
Göstergebilimsel Analiz, Göstergebilimsel Çözümleme, Göstergebilimsel Yöntem, Etkinliklere Dayalı Göstergebilimsel Metin Çözümleme, Semiyoloji Yöntembilim, Semiyotik İnceleme	T22, T32, T47, T54, T56, T58, T61, T67, T68, T69, T76, T77, T108, T120, T121, T132, T134	17
Sinema, Türk Sineması, Tüketim Olgusu Üzerinden Sinema, Çek Sineması, Ulusal Sinema, Bilim Kurgu Sineması, Resim ve Sinema, Belgesel Sinema, Korku Sineması	T8, T35, T37, T38, T39, T41, T44, T46, T48, T53, T55, T122, T124, T125, T129, T135	16
Afiş, Film Afişi, Çocuk Film Afişleri, Siyasal Reklam Afişi	T3, T4, T5, T8, T9, T10, T11, T15, T16, T18, T21, T22	12
Gösterge, Göstergelerarası İlişkiler, Kültürel Gösterge, Postmodern Kentsel Göstergeler	T14, T16, T17, T31, T63, T71, T72, T75, T88, T116, T123	11
Eğitim, Okuma Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Sanat Eğitimi	T7, T68, T76, T77, T79, T80, T93, T95, T116, T117	10
Roland Barthes, Barthes	T4, T16, T39, T53, T71, T89, T106, T113	8
Toplumsal Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Toplumsal Cinsiyet Roller, Azerbaycan Sinemasında Toplumsal Cinsiyet	T24, T40, T56, T97, T101, T112, T131	7
Sosyal Medya, Sosyal Medya Kullanım İlkeleri	T7, T14, T28, T57, T58, T99	6
Grafik Tasarım	T3, T15, T18, T69, T70, T104	6
Görsel İletişim	T1, T3, T5, T27, T71	5
Çocuk, Çocuklar	T61, T79, T80, T109	4
İdeoloji	T26, T60, T82, T95	4
Postmodernizm	T13, T20, T34, T49	4
Kitap Kapağı Tasarımı, Kitap Kapak	T68, T69, T70, T133	4

Tasarımı, Kitap Kapakları		
Kültür	T9, T105, T113, T133	4
Modernizm	T20, T49, T88	3
Distopya	T48, T49, T54	3
Greimas	T80, T100, T112	3
Toplam		241

Tablo 8 incelendiğinde en çok semiyotik ve semiyotikle ilgili anahtar sözcüklerin (f:93) tercih edildiği görülmektedir. Tezlerin yarısından fazlasında bu sözcükler anahtar sözcük olarak belirlenmiştir. Bunları reklam ve reklamcılıkla ilgili anahtar sözcükler (f:26) ile semiyotik analizle ilgili anahtar sözcükler (f:17) takip etmektedir. Sinema (f:16), afiş (f:12), gösterge (f:11) ve eğitim (f:10) ile ilgili anahtar sözcükler de 10 ve 10'dan fazla tezde tercih edilen anahtar sözcükler olmuştur.

Semiyotik analizle ilgili tezlerin konularına ve çeşitli unsurların çözümlenmesini amaçlayan tezlerin çözümledikleri unsurlara yönelik bulgular Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Tezlerin konularına yönelik bulgular

Konular	Göstergebilimsel Çözümlemesi Yapılan Unsurlar	Tez Kodu	f
Dijital İçerik Ürünlerinin Çözümlemesi	Dizi, Film, Animasyon, Çizgi Film, Reklam Filmi, Sosyal Medya Paylaşımı	T37, T91, T4, T24, T28, T121, T85, T108, T62, T57, T58, T2, T100, T74, T104, T39, T115, T40, T76, T72, T88, T45, T116, T21, T32, T23, T89, T82, T117, T96, T59, T73, T52, T83, T80, T68, T66, T29, T63, T97, T81, T90, T110, T107, T77, T120, T109, T101, T102, T47, T14, T27, T13, T78, T118, T137, T131, T127, T144, T129, T143, T135, T124, T125, T139, T134, T138, T142, T140, T126, T141	71
Görsel İletişim ve Tasarım Ürünlerinin Çözümlemesi	Afiş, Kitap Kapağı Tasarımı, Dergi Kapağı Tasarımı, Gazete Manşetlerinin Tasarımı, Logo, Grafik, Trafik İşaretleri	T105, T8, T95, T61, T12, T69, T6, T1, T48, T114, T33, T75, T111, T106, T51, T98, T49, T65, T103, T92, T20, T18, T93, T46, T54, T43, T55, T94, T113, T112, T41, T79, T10, T16, T22, T9, T35, T99, T123, T133, T128	41
Edebi Metinlerin Çözümlemesi	Roman, Hikâye, Şiir, Makale, Tiyatro metni	T87, T53, T42, T38, T5, T44, T86, T30, T70, T67, T25, T26, T11, T36, T19, T136	16
Güzel Sanat Ürünlerinin Çözümlemesi	Resim, Fotoğraf, PopArt, Heykel, Müzikal	T60, T56, T84, T119, T15, T122, T50, T64, T34, T3, T132, T130	12
Mimari ve Mekânsal Tasarım Unsurlarının Çözümlemesi	Camii, Çeşme	T71, T31	2
Öğrencilerin Hazırladığı Yazılı/Görsel (Hikâye, Grafik, Resim) Metinlerin Çözümlemesi	-	T53, T64	2
Görsel Ürünleri Göstergebilimsel Çözümlemeye Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği Geliştirilmesi	-	T7	1
Göstergebilimsel Çözümlemenin Türkçe Dersi Okuma Etkinliklerine Uyarlanması	-	T42	1

Tablo 9 incelendiğinde tezlerin yarıya yakınının *dijital içerik ürünlerinin semiyotik çözümlenmesini* (f:71) konu edindiği görülmektedir. Bu ürünler dizi, film, animasyon, çizgi film, reklam filmi ve sosyal medya paylaşımlarından oluşmaktadır. Bunu, *görsel iletişim ve tasarım ürünlerinin çözümlenmesi* (f:41) izlemektedir. Bahsi geçen görsel iletişim ve tasarım ürünleri afiş, kitap kapağı tasarımı, dergi kapağı tasarımı, gazete manşetlerinin tasarımı, logo, grafik ve trafik işaretlerini içermektedir. Görsel iletişim ve tasarım ürünlerinin ardından ise roman, hikâye, şiir, makale, tiyatro metni gibi *edebi metinlerin çözümlenmesi* (f:16) ve resim, fotoğraf, PopArt, heykel, müzikal gibi *güzel sanat ürünlerinin çözümlenmesi* (f:12) konu edilmiştir. Az sayıda olmakla birlikte camii, çeşme gibi *mimari ve mekânsal tasarım unsurlarının çözümlenmesi* (f:2), *öğrencilerin hazırladığı yazılı/görsel (hikâye, grafik, resim) metinlerin çözümlenmesi* (f:2), *görsel ürünleri göstergebilimsel çözümlemeye yönelik öz yeterlik ölçeği geliştirilmesi* (f:1) ve *göstergebilimsel çözümlemenin Türkçe dersi okuma etkinliklerine uyarlanması* (f:1) ile ilgili de tezler hazırlanmış görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin eğilimlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada toplam 144 lisansüstü tez incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine göre tasarlanan bu çalışmada tezlerin; hazırlandıkları üniversiteler, enstitüler ve bilim dalları, türleri, yayım yılları, araştırma desenleri, veri analiz yöntemleri, anahtar sözcük tercihleri ve konuları incelenmiştir.

Birinci alt probleme yönelik bulgular en çok sayıda tezin hazırlandığı üniversitelerin Akdeniz Üniversitesi (f:10) ve Selçuk Üniversitesi (f:9) olduğunu göstermiştir. Bu üniversiteleri Marmara Üniversitesi (f:7), Atatürk Üniversitesi (f:6), Dokuz Eylül Üniversitesi (f:6), İstanbul Arel Üniversitesi (f:5), Ankara Üniversitesi (f: 5), Fırat Üniversitesi (f: 5), İstanbul Kültür Üniversitesi (f:5), İstanbul Üniversitesi (f:5) ve Ordu Üniversitesi (f:4) izlemektedir. Tezlerin yarıdan fazlasının sosyal bilimler enstitülerinde (f:93) hazırlandığı görülmektedir. Bunu lisansüstü eğitim enstitüleri (f:30), eğitim bilimleri enstitüleri (f:15) ve güzel sanatlar enstitüleri (f:6) takip etmektedir. En çok tez Radyo Televizyon ve Sinema bilim dalında (f:18) gerçekleştirilmiştir. Bu bilim dalını, Halkla İlişkiler ve Tanıtım (f:14) ile Grafik Tasarım (f:12) bilim dalları izlemektedir. Araştırmanın bu üç değişkene ilişkin bulguları birbiriyle ilişkilidir. Sosyal bilimler enstitüsü bünyesinde yer alan Radyo Televizyon ve Sinema ile Halkla İlişkiler bilim dalları hem Akdeniz Üniversitesi hem de Selçuk Üniversitesi bünyesinde yer alan bilim dallarıdır. Ayrıca Selçuk Üniversitesi'nde en çok tezin hazırlandığı üçüncü bilim dalı olan "Grafik Tasarım" bilim dalı da sosyal bilimler enstitüsünde yer almaktadır. Bu üniversitelerde daha fazla sayıda tez hazırlanması tez danışmanlarının göstergebilim konusunda çalışmalar yapması ve tez öğrencilerini de bu konuda teşvik etmesi, bu üniversitelerin lisansüstü programlarında göstergebilim ile ilgili derslere yer verilmesi vb. nedenlerle ilişkili olabilir.

Üçüncü ve dördüncü alt probleme yönelik bulgular incelendiğinde, semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin büyük bir kısmını yüksek lisans tezlerinin (f:128) oluşturduğu görülmektedir. Bununla birlikte 13 doktora tezi ve 3 sanatta yeterlilik tezi de semiyotik analizle ilgili olarak hazırlanmıştır. İncelenen lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında, 25'i yüksek lisans, 2'si doktora olmak üzere 27 tezle en çok 2024 yılında çalışma gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu yılı 20'nin üzerinde teze 2019 (f:26) ve 2023 (f:21) yılları takip etmektedir. Bu bulgulardan hareketle "semiyotik analize" yönelik araştırmaların son yıllarda giderek arttığı söylenebilir.

Beşinci alt probleme yönelik bulgular incelendiğinde, tezlerin yarıdan fazlasında tezin yönteminin belirtilmediği/bulunmadığı (f:90) görülmektedir. Yöntemin belirtildiği tezlerde ise sırasıyla nitel (f:49), karma (f:3) ve nicel (f:2) araştırma desenlerinin benimsendiği görülmektedir. Sekizinci alt problemin bulgularından hareketle tezlerin genellikle yazılı ve

görsel metinler ile dizi, film, reklam gibi dijital içerik ürünlerinin incelenmesini konu edindiği; bu nedenle de araştırma yöntemi olarak nitel araştırma yöntemini benimseyen araştırmaların daha fazla olduğu söylenebilir. Benzer şekilde tezlerin büyük çoğunluğunda analiz yöntemi olarak aynı zamanda tezlerin konusu olan göstergebilimsel analizden (f:136) yararlanıldığı görülmektedir. Bunu içerik analizi (f:6), doküman analizi (f:4), SPSS veri analizi yöntemleri (f:3), betimsel analiz (f:2), söylem analizi (f:2), tematik analiz (f:1) ve arketipsel analiz (f:1) izlemektedir. Tezlerden iki tanesinde ise veri analizi yöntemine dair bilgiye yer verilmediği görülmektedir. Nitel araştırma desenini benimseyen tezlerin, semiyotik analizi kullanarak inceledikleri yazılı-görsel metinler ile dijital içerik ürünlerini analiz ederken en çok içerik analizinden yararlanmayı seçmişlerdir. Tezlerin bu eğilimlerinin konu-desen-veri analiz yöntemi açısından paralellik gösterdiği söylenebilir.

Yedinci alt probleme yönelik bulgular incelendiğinde, en çok göstergebilim ve göstergebilimle ilgili anahtar sözcüklerin (f:93) tercih edildiği görülmektedir. Tezlerin yarısından fazlasında bu sözcükler anahtar sözcük olarak belirlenmiştir. Bunları reklam ve reklamcılıkla ilgili anahtar sözcükler (f:26) ile göstergebilimsel analizle ilgili anahtar sözcükler (f:17) takip etmektedir. Sinema (f:16), afiş (f:12), gösterge (f:11) ve eğitim (f:10) ile ilgili anahtar sözcükler de on ve ondan fazla tezde tercih edilen anahtar sözcükler olmuştur. Yedinci alt probleme dair bu bulguların da sekizinci alt probleme yönelik bulgularla paralellik gösterdiği söylenebilir. Semiyotik analizin (göstergebilimsel analizin) konu edinmesi anahtar sözcüklerde yer verilen kelimelerin de göstergebilim ve göstergebilimsel analizle ilgili olmasında etkilidir.

Sekizinci alt probleme yönelik bulgular, tezlerin büyük çoğunluğunda metin, görsel, film, dizi vb. belli bir unsura semiyotik analizin uygulandığını göstermektedir. Türkmen (2023) de göstergebilimle ilgili makaleleri incelendiği araştırmasında benzer şekilde makalelerin büyük çoğunluğunda seçili bir inceleme malzemesine semiyotik analizin uygulandığını belirlemiştir (s.135). Bu çalışmada incelenen tezlerin yarıya yakınında *dijital içerik ürünlerinin semiyotik çözümlenmesinin* (f:71) konu edildiği görülmektedir. Bu ürünler dizi, film, animasyon, çizgi film, reklam filmi ve sosyal medya paylaşımlarından oluşmaktadır. Bunu, *görsel iletişim ve tasarım ürünlerinin çözümlenmesi* (f:41) izlemektedir. Bahsi geçen görsel iletişim ve tasarım ürünleri afiş, kitap kapağı tasarımı, dergi kapağı tasarımı, gazete manşetlerinin tasarımı, logo, grafik ve trafik işaretlerini içermektedir. Görsel iletişim ve tasarım ürünlerinin ardından ise roman, hikâye, şiir, makale, tiyatro metni gibi *edebi metinlerin çözümlenmesi* (f:16) ve resim, fotoğraf, PopArt, heykel, müzikal gibi *güzel sanat ürünlerinin çözümlenmesi* (f:12) konu edilmiştir. Az sayıda olmakla birlikte camii, çeşme gibi *mimari ve mekânsal tasarım unsurlarının çözümlenmesi* (f:2), *öğrencilerin hazırladığı yazılı/görsel (hikâye, grafik, resim) metinlerin çözümlenmesi* (f:2), görsel ürünleri göstergebilimsel çözümlmeye yönelik *öz yeterlik ölçeği geliştirilmesi* (f:1) ve *göstergebilimsel çözümlenmenin Türkçe dersi okuma etkinliklerine uyarlanması* (f:1) ile ilgili de tezler hazırlandığı görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle semiyotik analizden reklamcılık, pazarlama, sanat ve eğitim gibi alanlarda yararlanılabildiğini söylemek mümkündür. Dolayısıyla semiyotik ve semiyotik analizin, disiplinler arası bir öneme sahip olduğu da ifade edilebilir.

Araştırma sonuçlarından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Semiyotik analiz, özellikle yazılı, sözlü ve görsel metinlerin yüzey yapıdan derin yapıya doğru derinlemesine analizini içeren bir yöntem olduğundan “dil eğitimi” alanında yararlanılabilecek analiz yöntemlerinden biridir. Bu analiz yöntemi ile ilgili çalışmaların dil eğitimi ve öğretimine yansımalarını konu edinen çalışmalar gerçekleştirilebilir.
2. Bu araştırma semiyotik analizle ilgili lisansüstü tezlerin genel eğilimlerini incelemektedir. Gelecekteki çalışmalarda farklı disiplinler özelindeki tezlerin eğilimleri daha ayrıntılı şekilde incelenebilir.

Kaynakça

- Aker, H., Ateş, C., & Gençer, M. (2023). Radyo, televizyon ve sinema anabilim dalının göstergebilim ile imtihanı: bibliyometrik bir analiz. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 5(2), 23-43. <https://doi.org/10.55055/mekcad.1361863>
- Aksan, D. (1982). Türkçe çalışmalarında ve öğretiminde dilbilimin yeri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 30(1-2), 43-49.
- Alkaya, S. & Mutlu Öztürk, H. (2023). Film etkili turizm kapsamında “Zeytin Ağacı” dizisinin göstergebilimsel bir analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 11(1), 467-483.
- Arpa, M., Delibalta, H. & Yılmaz, A. (2019). Çocuk işçiliğini konu alan kamu spotu reklamlarının göstergebilimsel analizi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 116-136.
- Aydemir, M. (2023). Fotoğraf çözümlemesinde göstergebilimsel bakış: Pulitzer ödüllü fotoğraflar üzerine bir analiz. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 597-616. <https://doi.org/10.18506/anemon.1226414>
- Aykanat, T. (2024). Bir şiiri göstergebilimsel açıdan okumak ya da Şeyhî'nin bir gazelinin semiotik analizi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(3), 991-1008.
- Bahar, M. A. (2010). Şiir eğitiminde şathiye türünden yapıtların kurgusunun ve ikonik göstergelerinin görülmesinde gösterge bilimsel dörtgen'in kullanılması. 24. Ulusal Dilbilim Kurultayı (ss.106-109). Ankara, Türkiye.
- Bahar, M. A. (2011). Cengiz Aytmatov'un *Yüz Yüze* adlı öyküsünde birey toplum sorunsalı ve dönüşüm eksenleri. 3. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (ss. 291-300). Ankara, Türkiye.
- Bahar, M. A. & Yüce, K., (2016). Alımlama estetiği ve gösterge bilim açısından Türkçe eğitiminde şiir türünden metinlerden yararlanmaya eleştirel bir yaklaşım. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(5), 993-1010.
- Basmacı, P. (2020). Namusun göstergebilimsel analizi: “Camdaki Kız” örneği. *International Journal of Social and Humanities Sciences*, 6(2), 23-48.
- Baştürk, E. & Eken, İ. (2020). Covid-19 sürecinde telekomünikasyon şirketlerinin reklam kampanyaları: Evde Kal kampanyasının göstergebilimsel analizi. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 24-55.
- Bulut, M.A., & Pulat, A. (2021). Behçet Necatigil'in Varsa Ev şiirinin göstergebilimsel yöntemle çözümlenmesi. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5(2), 1515-1537. <https://doi.org/10.34083/akaded.952086>
- Candan, G. (2020). Glokalizasyon bağlamında Netflix reklamları: göstergebilimsel bir analiz. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 2(I), 3-15.
- Cin Şeker, Z. (2019). Göstergebilimsel metin çözümlemeye dayalı etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin hikâye çözümleme becerilerine etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 9-28. <https://doi.org/10.18506/anemon.522211>
- Civelek, M. & Türkay, O. (2019). Uzun turizmle ilişkin uluslararası turizm karikatürlerinin göstergebilimsel bir analizi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), 960-980. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.551708>
- Çakı, C. (2018). Mitinglerin propagandadaki rolü: Nürnberg Mitingleri'ne ait fotoğrafların göstergebilimsel analizi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-79.
- Çelik, R.Y. & Özçınar, M. (2020). Geleceğin distopyası olarak Black Mirror dizisinin göstergebilimsel çözümlemesi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 68-101.

- Değerli, A. S. (2021). Göstergebilimsel çözümleme yöntemi ile sosyal ağ konulu afişlerin incelenmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 5(18), 179-188. <https://doi.org/10.31455/asya.933833>
- Durmuş, T. & Nizam, F. (2022). Hollywood sinemasında ırkçılık temsilleri: Django Zincirsiz filminin göstergebilimsel analizi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(3), 1229-1242. <https://doi.org/10.18069/firsbed.1040478>
- Ercantürk, O. K. (2015). *Göstergebilim açısından Türkçe ders kitapları* [Doktora Tezi]. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.
- Guiraud, P. (1994). *Göstergebilim*. İmge Kitabevi Yayınları.
- Gülada, M.O. (2019). Çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik hazırlanan kamu spotu reklamlarının göstergebilimsel analizi. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 9(1), 215-235. <https://doi.org/10.32331/sgd.582761>
- Güneş, A. (2012). Koca nine ile tilki adlı masalın göstergebilimsel çözümlemesi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 2(4), 39-52.
- Gürçay, S. (2017). Yunus Emre'nin "Mânâ Denizine Daldık" şiirinin göstergebilimsel incelemesi. *Aydın Türklük Bilgisi*, 3(1), 23-37.
- Güz, H. & Atkan, B. (2021). Televizyon reklamlarında mizah: göstergebilimsel analiz. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (7), 27-47.
- İmer, K., Kocaman, A. & Özsoy, A. S. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- İslamoğlu, G. & Ateşçi, E. (2023). Bergen filminin şiddet motifi çerçevesinde göstergebilimsel analizi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 613-625. <https://doi.org/10.11616/asbi.1219553>
- İşeri, K. (2002). *Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin ilköğretim programına uygunluğunun incelenmesi: Göstergebilimsel bir betimleme* [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Kalaman, S., & Bat, M. (2014). Toplumsal cinsiyet açısından Axe basın ilanlarının göstergebilimsel analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (3), 128-136. <https://doi.org/10.18493/kmusekad.12160>
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 49-71.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kılıç Gündüz, Y. (2020). Göstergebilimsel çözümleme yöntemiyle Bedri Rahmi Eyüboğlu eser örneği: Kırmızı Kahve. *Journal of International Social Research*, 13(74).
- Kıran, Z. & Eziler Kıran, A. (2022). *Dilbilime giriş*. Seçkin Yayıncılık.
- Kıran, Z. (1984). Dilbilim ve temel ilkeleri. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(2), 87-96.
- Kırık, A. M. & Arvas, N. (2014). Sömürgecilik ve ırkçılık olgusu bağlamında Piyanist filminin gösterge bilimsel analizi. *Intermedia International E-Journal*, 1(1), 46-65.
- Kunduracı, H. K. Ö. & Avcı, N. (2020). Türk atasözlerinde çocukluk: göstergebilimsel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(1), 26-47.
- Kuzu, T. (2016). Göstergebilimsel çözümlemeye dayalı yazma etkinliğinin öğrencilerin yazma becerilerine etkisi, *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, 63, 37-54.

- Nalbant, A. E., & Ünlüer, A. O. (2025). Göstergebilimsel analizlerin Türkiye'deki sinema alanı yüksek lisans tezlerine yansımaları. *Journal of Communication, Sociology and History Studies*, 5(1), 34-44. <https://doi.org/10.53723/cosohis.58>
- Okutan, B. (2013). Karikatürlerdeki başörtülü figürlerin göstergebilimsel analizi: Penguen Dergisi örneği. *Journal of Istanbul University Faculty of Theology*, (29), 9-38.
- Oruç, C. & Türkay, O. (2018). Türkiye tanıtım afişlerinin göstergebilimsel bir analizi: Home of Turkey afişleri örneği. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 8(2), 312-328.
- Rifat, M. (1996). *Göstergebilimcinin kitabı*. Düzlem Yayınları
- Rifat, M. (1998). *XX. yüzyılda dilbilim ve göstergebilim kuramları*, Yapı Kredi Yayınları.
- Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin abc'si*. Say Yayınları.
- Sayar, E. (2013). Orhan Veli'nin "İstanbul'u Dinliyorum" şiiri üzerinden İstanbul'u göstergebilimsel okumak. *Turkish Studies*, 8(9), 2185-2200. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5181>
- Sayın, Ö. (2014). *Göstergebilim ve sosyoloji*. Anı Yayıncılık.
- Sığırcı, İ. (2020). *Göstergebilim uygulamaları*. Seçkin Yayıncılık.
- Şeker, P., Pehlivanlı, E., & Akyayla, A. (2024). Gösterişçi tüketim bağlamında "Kirli Sepeti" dizisinin göstergebilimsel analizi. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 3(1), 89-98.
- Talipoğlu, Ü. (2023). Dijital medya bağımlılığı: Catfish filminin göstergebilimsel analizi. *Ajit-E: Academic Journal of Information Technology*, 14(53), 105-125. <https://doi.org/10.5824/ajite.2023.02.002.x>
- Tarakçı, G. (2023). Ziya Gökalp'ın Alageyik Manzum masalının göstergebilimsel analiz metoduna göre incelenmesi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 8(2), 433-454. <https://doi.org/10.29110/soylemdergi.1289711>
- Tekinarslan, E. S. (2019). *İlköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerine göstergebilimsel bağlamda bir yaklaşım denemesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Türkmen, E. (2023). *Göstergebilim çalışmalarının betimsel analizi*. Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar XXIV, 129-145.
- Ulağlı, S. (2018). *Öteki'nin bilimine giriş imgebilim*. Motto Yayınları.
- Uslu, A. (2024). Tevfik Fikret'in "Ukde-i Hayat" şiirinin göstergebilim yöntemiyle incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 188-205.
- Uzdu Yıldız, F. (2011). *Göstergebilim kiplikleri açısından anlatı kişilerinin incelenmesi* [Doktora Tezi]. Ege Üniversitesi.
- Yaylagül, Ö. (2015). *Göstergebilim ve dilbilim*. Hece Yayınları.
- Yıldırım, A., & Şimsek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2020). İnsan ticaretinin kamu spotu reklamlarında sunumu: Roland Barthes'in mit olgusu üzerinden göstergebilimsel analiz. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 8-34.
- Zorlu, Y., Çakı, C., & Karaca, M. (2017). Türk sinemasında Nazizm ideolojisi: "Kırımlı" filmi ve göstergebilimsel analizi. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (56), 67-95.